

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Pavla Moravce a soudkyň JUDr. Miluše Krejzlíkové a Mgr. Miroslavy Lanžhotské ve věci

žalobců:

a) M. S., narozený

bytem

b) . M. S., narozená

bytem

obou zastoupených advokátkou . K. P.

sídlem

proti

žalovanému:

M. E. narozený

bytem třída

o vyklizení nemovitosti

o osvobození soudních poplatků

k odvolání žalovaného proti usnesení Okresního soudu ze dne ,
č. j.

takto:

Usnesení okresního soudu **se potvrzuje.**

Odůvodnění:

Okresní soud shora označeným usnesením nepřiznal žalovanému pro toto řízení osvobození od placení soudních poplatků.

Své rozhodnutí po právní stránce odůvodnil ust. § 138 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, v platném znění (dále jen „OSŘ“). Okresní soud předně uvedl, že u tamního soudu probíhá k žalobě podané žalobci dne vůči žalovanému řízení o vyklizení přesně označené bytové jednotky, jež je ve vlastnictví žalobců, a že dne byl vydán pod č. j., rozsudek, proti němuž se žalovaný odvolal. V důsledku toho byl žalovaný vyzván usnesením okresního soudu ze dne , č. j. k zaplacení soudního poplatku za podané odvolání ve výši 5.000 Kč. Ten žalovaný neuhradil a dne požádal o osvobození od placení soudních poplatků s odkazem na své blíže rozvedené majetkové a sociální poměry, které mu neumožňují soudní poplatek ve vyměřené výši uhradit; k výzvě soudu pak žalovaný svoji žádost doložil listinami a vyplněným prohlášením o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech žadatele. Okresní soud posléze uzavřel, že návrh žalovaného na osvobození od soudních poplatků není důvodný. Ze strany žalovaného sice zjevně nejde o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné bránění práva, druhý předpoklad pro přiznání poplatkového osvobození (pro poměry na straně žalovaného) zde však není dán. V této souvislosti okresní soud předně konstatoval, že při posuzování podmínek pro osvobození

od soudních poplatků se nelze omezit jen na skutečnost, zda žalovaný má disponibilní peněžní prostředky - nelze vzít v úvahu jen jeho příjmy, ale i jeho celkové majetkové poměry – tedy i způsobilost si tyto prostředky opatřit. V tomto směru okresní soud poukázal na zjištění z prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech žalovaného, z něhož vyplývá, že žalovaný žije sám, je rozvedený, od [REDAKCE] je dlouhodobě nezaměstnaný a nepobírá žádné dávky státní sociální podpory, nevlastní žádný majetek, je po [REDAKCE] v [REDAKCE] a [REDAKCE], splácí půjčku u [REDAKCE] ve výši 150.000 Kč s měsíčními splátkami ve výši 3.871 Kč, dále si měsíčně hradí pojištění 314 Kč a nájemné 5.678 Kč, „místní“ poplatky 600 Kč (bez uvedení časového rámce), úspory na jím vlastněném bankovním účtu činí k datu [REDAKCE] zůstatek ve výši 422.418,46 Kč. Z toho soud prvního stupně uzavřel, že úhrada soudního poplatku ve výši 5.000 Kč by pro žalovaného neznamovala nepřiměřenou majetkovou újmu, když – byť je žalovaný dlouhodobě nezaměstnaný a nepobírá sociální dávky – je v jeho silách z jím vlastněných, značných finančních úspor na bankovním účtu částku 5.000 Kč za soudní poplatek z odvolání uhradit.

Proti tomuto usnesení se odvolal žalovaný. Bez dalšího považoval rozhodnutí soudu prvního stupně za zcela nesprávné, když soud prvního stupně nepřihlédl k jím tvrzeným skutečnostem a označeným důkazům; rozhodnutí okresního soudu podle něj současně spočívá na nesprávném právním posouzení věci a řízení je stíženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. V předmětném podání [REDAKCE] žalovaný dále avizoval doplnění svého odvolání, a to v dodatečné lhůtě jím samotným stanovené – 30 dnů z důvodu současné epidemiologické situace. Žalovaný navrhl usnesení okresního soudu zrušit a věc tomuto soudu vrátit k dalšímu projednání.

Na tomto místě je nutno uvést, že podání žalovaného – odvolání bylo okresnímu soudu v elektronické podobě doručeno dne [REDAKCE] ([REDAKCE]) - ve spojitosti s předložením doplnění originálu tohoto podání do tří dnů dle § 42 odst. 2 věta první OSŘ, tj. [REDAKCE] ([REDAKCE]). Aniž by okresní soud vyčkal uplynutí 30denní lhůty žalovaným v jeho podání – odvolání avizované, či jej sám (před uplynutím této lhůty) příslušným způsobem vyzval k doplnění jeho podání, předložil spis Krajskému soudu v [REDAKCE] jako soudu odvolacímu dne [REDAKCE] (tedy před uplynutím 30denní lhůty) k odvolacímu přezkumu. Odvolací soud následně spis [REDAKCE] okresnímu soudu dne [REDAKCE] ([REDAKCE]) vrátil bez věcného vyřízení se závazným pokynem, jak má za nastalé procesní situace dále ve věci správně postupovat. Okresní soud v intencích závazného pokynu odvolacího soudu poté vyzval žalovaného, který sám své odvolání v mezidobí nijak nedoplnil, svým usnesením ze dne [REDAKCE], č. j. [REDAKCE], k odstranění přesně vyčtených vad jeho odvolání ve stanovené lhůtě 10 dnů od doručení usnesení, současně poskytl instrukci, jak má odvolatel dále postupovat a poučil jej o procesních dopadech neuposlechnutí této výzvy; toto usnesení bylo žalovanému doručeno dne [REDAKCE] (srov. doručenká připojená u [REDAKCE]).

V doplnění odvolání, učiněném v reakci na výzvu okresního soudu shora, žalovaný rozvedl, že soud prvního stupně dostatečně nezhodnotil jeho finanční situaci, kdy je žalovaný nezaměstnaný z příčin, které sám nezavinil. Žalovaný je totiž pro svůj stav a osobní a životní poměry v situaci, kdy veškeré jím vlastněné dostupné finanční prostředky směřují k hrazení jeho základních životních potřeb. Za tohoto stavu se tak nelze spokojit s pouhým konstatováním okresního soudu, že žalovaný disponuje finančními prostředky a že tedy není možné jej od hrazení soudních poplatků osvobodit. V tomto směru odvolatel okresnímu soudu vytýkal, že náležitě nepřihlédl k jím předloženým důkazům. Dále podle odvolatele nebylo patřičně přihlédnuto k podstatě sporu, který – v případě, že rozhodnutí soudu prvního stupně nabude právní moci – výrazně zasáhne do osobní sféry „žalobce“ (míněno jistě správně: žalovaného) a povede ke zhoršení jeho životní situace; mělo by tedy být žalovanému umožněno odvolat se k soudu vyššího stupně i přes jeho tíživou finanční a osobní situaci. Žalovaný proto navrhl změnit usnesení okresního soudu a vyhovět jeho žádosti o osvobození od placení soudních

poplatků; současně v eventualitě zopakoval svůj dřívější odvolací návrh, jímž by bylo usnesení okresního soudu zrušeno, a věc by byla soudu prvního stupně vrácena k dalšímu projednání.

Odvolání žalovaného nebylo v souladu s ust. § 210 odst. 1 věta druhá OSŘ doručeno k vyjádření žalobcům.

Po zjištění, že odvolání bylo podáno oprávněnou osobou, v zákonné lhůtě, obsahuje náležitosti řádného opravného prostředku a že je přípustné (§ 201, a contr. § 202, § 204 odst. 1, § 205 odst. 1 OSŘ), přezkoumal odvolací soud napadené usnesení bez nařízení jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ OSŘ), přezkoumal rovněž řízení, předcházející jeho vydání, a dospěl k závěru, že odvolání žalovaného není důvodné.

Odvolací soud se zcela ztotožňuje se správnými závěry soudu prvního stupně, vyjádřenými v odůvodnění napadeného usnesení, na které tímto odkazuje a které s ohledem na odvolací námitky pouze doplňuje způsobem níže uvedeným.

Podle § 138 odst. 1 OSŘ na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.

Shora uvedené ustanovení předpokládá pro přiznání osvobození od soudních poplatků kumulativní splnění následujících předpokladů: 1. návrh účastníka řízení na osvobození od soudních poplatků, 2. poměry účastníka odůvodňující takový postup soudu a konečně 3. neexistence svévolného nebo zřejmě bezúspěšného uplatňování nebo bránění práva. Ohledně naplnění prvního a třetího předpokladu není v projednávané věci sporu. Prokázání poměrů odůvodňujících osvobození do soudních poplatků (jako druhého předpokladu) je vždy na účastníkovi, který osvobození od soudních poplatků požaduje, přičemž v tomto směru mají zásadní význam osobní, rodinné, zdravotní, výdělkové a majetkové poměry žadajícího účastníka.

Okresní soud správně uzavřel, že celkové poměry žalovaného osvobození od soudních poplatků neodůvodňují. Vyšel přitom z toho, co bylo obsaženo v prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech žalovaného; na tomto místě odvolací plně odkazuje na zevrubně rozvedené zjištění a skutkové a právní závěry soudu prvního stupně, obsažené v odůvodnění jeho usnesení, s nimiž se zcela ztotožňuje. Z toho, vycházejí i ze soudní praxe – z porovnání s jinými posuzovanými případy, týkajícími se osvobození od placení soudních poplatků dle § 138 odst. 1 OSŘ, nepochybně vyplývá, že není splněna jedna z podmínek pro osvobození od soudních poplatků, a to, že poměry žalovaného odůvodňující vyhovění jeho návrhu (žádosti) nejsou dány. Úhrada soudního poplatku za žalovaným podané odvolání ve výši 5.000 Kč nezpůsobí, byť k tomu žalovaný zastává jiné stanovisko, zásadní propad v jeho majetkových a sociálních poměrech, ani jej neohroží v jím předestřené životní situaci. S přihlédnutím k výši soudního poplatku, k jinak žalovaným vynakládaným měsíčním výdajům a k nezanedbatelné finanční hotovosti jím vlastněné na účtu u bankovní instituce rozhodně nelze dospět k závěru o objektivní nemožnosti žalovaného dostát uložené platební povinnosti. Z nepřiznání osvobození od placení soudních poplatků pak nelze dovozovat, jak to žalovaný naznačuje ve svém odvolání, že by mu měl být znemožňován přístup k odvolacímu přezkumu, že by byl tedy krácen na svých procesních právech; na tomto místě opět odvolací soud odkazuje na výši zůstatku finančních prostředků na účtu vlastněném žalovaným v řádech statisíců Kč v porovnání s výší soudního poplatku z odvolání. K odvolací výhradě týkající se podstaty sporu (tj. poukaz žalovaného na možnou právní moc vyhovujícího rozhodnutí soudu prvního stupně o vyklizení žalovaného z bytové jednotky) krajský soud dodává, že předmět řízení nelze samostatně jako předpoklad či podmínku pro vyhovění či zamítnutí žádosti o přiznání osvobození od placení

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].

soudních poplatků pojmát či ji zohledňovat; nejedná se – stručně řečeno – o zákonné kritérium dle § 138 odst. 1 OSŘ.

Krajský soud jako soud odvolací - pro shodný závěr o absenci poměrů na straně žalovaného, jež by odůvodňovaly jeho osvobození od soudních poplatků, ať už částečné, či úplné - usnesení okresního soudu jako věcně správné potvrdil (ust. § 219 OSŘ).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

Hradec Králové dne 31. května 2021

JUDr. Pavel Moravec, v. r.
předseda senátu